

zadevah. J. Ž—n je namreč rekel svojemu tovaršu Ž—cu: Kaj bomo začeli, ker naša cerkev ima pri mnogih dohodkih še zmirom dolge, kar jaz in g. Ž—t lahko dokaževa. Zdaj smo n. pr. dozidali novo kapelo, ktera velja kakor račun kaže, samo 82 gld., po dobrovoljnih prineskih pa smo dobili 109 gld. v ta namen, in vendar zdaj račun kaže, da smo še 9 gld. za zidanje kapele dolžni. G— pa še na to reče, da je dolga mnogo več. — Morebiti bi se ta račun razjasniti dal po besedah g. P—ja, ki je rekel: „Jaz pa vidim, da sv. Ana tebe Ž—n prav rada ima, ker ti je hlače in lajbič iz črnega santigloja spravila!“ Ali ne bi dobro bilo, če bi se ta prav zanimiv račun še enkrat dobro pregledal?

Pravicoljub.

Vincar.

(Spisal Fr. Jančar.)

Vincarji! ta sestavek vas ne sme vgriznoti ali razžaliti tim manj pa meni sovraštvo vaše nakopati, ki bi vas brez ozira posameznih le rad zdramil in na boljše, častitljivejšo pot povzdignol, kar se bote sami lahko prepričali, ako sebe premišljujete in ta sestavek pazljivo čitate. Ta sestavek ne zadene zgolj vas, marveč vsakega posestnika, ki iz dneva v dan živi, in le je in pije, ter se dobro ima, dokler gre — potem jo pa mora mahnoti s trebuchom za kruhom, ali celo torbo si obesiti in beračaje od hiše do hiše ljudi nadlegovati, ko je v veselih dnevih sebi enake ljudi pomnožil in jih v isti revni stan spravil, ki se je njemu toliko dopadel. Kakošno drevo, takšno sad.

Marsikteri posestnik vinograda si je vendar že nekaj skusil z vincarji. Vsa spričala in priporočila posestnikov o svojih vincarjih so jako na slabih nogah; zakaj pridni in pošteni vincar se le z vso silo preseli, to je: kader se družina preveč pomnoži in ni prostora več za toliko ljudi v hiši — vincarji, ali kader si v obče misli stan zboljšati — a z malopridnim pa ni nikomur pomagano, in vendar tudi ta se spričuje s dobrim spričalom. Vincar biti mora, ker brez take nadloge mnogi vinograški posestniki še obstati nebi mogli, in jih toraj imeti morajo zavoljo obdelovanja vinograda, bodi si kakorkoli — pa tudi zavoljo varstva in čuvanja robe, ktero ima v vinograški hiši posestnik.

Mislimo si o vincarju sledeče: Nek človek, tu posestnik vinograda, gre po poti in naleti na človeka, ki se mu več ali manj dozdeva sposoben za obdelovanje vinograda in čuvarstvo svoje hiše — ker na čelu se ne čitajo njegove zmožnosti in čednosti — ga ustavi in nagovori: Prijatelj! Jaz imam v dobrem stanu hišo za stanovanje ene družine večje ali manjše, pivnico in shrambo za razno tvojo robo, gumno parno, hleve svinjske, v katerih si zamoreš tri, četiri in še več svinj rediti, tudi za govedo je hlev, v katerem moreš najmanj dve kravi imeti. Zato ti prepustim oral njive, — nekteri še več, en oral travnika, vso košenino po obširnem sadunosniku in travo po vinogradu, en oral gozda ali še več za grabljanje listja za steljo, ali pa ti steljo kupim, če je sam nimam, tudi vejevja iz gozda ti dajam, samo pazi na gozd. Imaš primerni vrt za kuhinsko potrebo in rabo. Dalje dobiš vse tropine vinske in drugega sadja, kadar se jabelnik ali bruskevce dela. Prvi sad je ves tvoj, dokler se tebi, si ga zamoreš v bask obračati, ko bo pa popolnoma dozorel, ga dam otresti in ti vselej ktero drevo s sadjem polno prepustim; le sam nesmeš nikdar ktero drevo oberati, temuč le to porabljati, kar samo iz drevesa pade. (Tega se noben vincar ne drži, in če on sadja ne pobere, pa njegovi otroci večkrat še zeleni sad pojedó.) Zato pa mi oberaj gosenične zaloge in sploh brani sadje in drevje, ter ga okopaj in pomaži v jeseni. (Kar spet ne stori, ako ni dnina, le sadje vidi na drevesu, drugega pa nič.) O prvi kopi dobiš primerno vina ali jabelčnice, tri, pet in še več veder, kar se po številu kopačev zračuni. Sploh dobiš pi-jače o večih svetkih, o kakem posebnem delu ali kaderkoli tam pridem, ti je pinta vina zagotovljena. Vse poškodovanje in popraviljanje na hiši in v izbi, postavim: polomljena peč itd., na skednju, hlevih, dacije za njive, travnike itd. sam plačujem. Karkoli mi boš po vinogradu ali drugih zemljiščih, ki niso v tvojo rabo prepuščena, delal, služiš za kratki dan po 20 kr. skozi vse leto; o kositvi pa dobiš 50 kr. kot kosce in vina; tako tudi ženjice plačam po 30 kr., dam piti in kruha, ako cel dan žanjejo. Rez, drugo kop in vezatvo mi za 6 gld. en oral vinograda opraviš (moja vincarja še več);

slamo za vez sam preskrbim. Gnoja dobiš vsako leto šest voz, in ako ga mnogo narediš, še več. (Vzame si ga pa, kolikor ga potrebuje ali v dvorišču leži) Vsa slama na mojih njivah pridelana mora pri vincarju ostati v porabo tvoje živine, ker je s pomočjo mojega gnoja zrastle, ki je tudi le krmo iz vinograda si o preselitvi smuč seboj vzeti: To je vincar! Pod takimi splošnimi pogodbami vincarji živijo posebno gospodskih vinograških posestnikov z malimi izjemki ali razločki v radgonski okolici.

Pitam toraj: Kdo pameten nebi z vsemi četirimi segal in lovil tako zagotovljeno življenje? Kdo bi se še obotavljal in premišljeval toliko dobrot brez vse skrbi prevzeti. — Kdo si ne bi v največjo srečo štel sebe, ženo, otroke, živino s ktero se da tudi precej zdatnega zboljšati in se opomoči, v taki vincariji stanovati in živeti, kder ni drugih stroškov kakor lastnim potrebam zadostovati, oblačila, usnja, soli in drv poskrbeti.

In vendar kako narobe je svet, ki ne pomisli, kader dobrote drži — še le takrat taruja, ko se jih je iz gole trme in prevzetnosti znebil. Toda namesto premišljevanja in se zboljšati, se zateleba v druge spake, in njegov stan je slabši od prejšnjega. In kaj je temu vzrok. Visoka glava, prevzetija, ktera mu ne dopusti se česa učiti, ker on kot vincar vse najbolje umi — ali kakor so moja pokojna mati radi pravili: dobrot se je preobjedel, kakor hudič rogoza; s tem pa ravno posestniku največ kvara nareja, ker mora vselej tako biti kakor vincar hoče, a ne tako kakor vlastnik želi. Zato so zlata vredni tisti vincarji, ki pravijo: Zaukazano delo se lahko opravi. V tem oziru je le preresničen pregovor: izmed sto vincarji jih je 99 kujonov! ki se le na videz dobrikaajo, in kadar vlastnik pete odmakne, so miši proste, na kar se vincar naj bolj veseli. Zato mu je tudi najljubše, ako lastnika skozi vse leto ne vidi; o času plačila ga že sam rad obiskuje z rovožem, magari če je tako daleč. Po takem ostane vincar sam gospod, pa tudi kar je rahljega, njegovo: vse bi rad imel. Vincar brez dnine ne ene stopinje dobrovoljno ne stori, tim manj pa pri hiši kako malenkost popravi.

(Konec pr.)

Politični ogled.

Avstrijska notrajna politika se je začela prav gibati in zato že danes moremo poročati neka prav važna uradna oznanila. 31. julija je prinesel uradni časnik „Wien. Zeit.“ prvo in najvažnejše cesarjevo pismo, vsled kterega je deželni zbor česki tudi razpuščen in da se mora taki delati za nove volitve, ki se naj taki razpišejo. Njih Veličanstvo pravi v svojem patentu tako-le: „Resni sedajni evropski položaj in osodepolna vojska, ki se je blizo naših mej razuzdala, nalagajo nam kot vladarju dolžnost, da okolo sebe zberemo vsa zastopništva Naši skrihi izročene države.“ Po drugem cesarskem pismu so sklicani vsi deželni zbori razen českega in tržaškega na 20. avgusta, česki pa se bode sošel 27. avgusta, tržaški pa 2. septembra. Ker bode že 5. septembra sklican državni zbor, bode delavnost deželnih zborov celo kratka.

Resni položaj je tedaj bil glavni vzrok, zastran kterega je vlada priporočala cesarju te naredbe, posebno pa razpust deželnega zbora českega. Ali pa bodo Čehi tudi zastran teh resnih časov sami odstopili od vseh uspehov svoje opozicije? Naša vlada je tudi prepovedala javno nabiranje doneskov za prihodnje ranjence v vezdajni vojski, ako bi bili ti doneski demonstrativno namenjeni eni izmed vojskajočih se strank, ker se to nikakor ne zлага z izrečeno našo nevtralnostjo. V vseh oddelkih vojnega ministerstva se že više osem dni delajo vse potrebne priprave za slučaj vojske. Za zdaj se namerjavajo trije armadni oddelki postaviti na noge; zapoveljstva bi dobili generali Hartung, Marojčić in John. Pri nadvojvodu Albrechtu je veliko vojaško posvetovanje. V Gradec je prišlo povelje vojaškemu vozarstvu da mora vse svoje odpustnike sklicati in oborožiti.

Dalje je prinesel uradni časnik „Wien. Zeit.“ to važno vest: Papež je sklical dogmo o svoji nezmotljivosti. — Vsled tega so se dotična ministerstva (cislajtanska) temeljito posvetovala in dognala, da ne more dalje veljaven biti konkordat, t. j. da se ima ob moč deti s cesarskim patentom 5. nov. 1855 razglašena, s sv. očetom papežem IX. 18. avgusta 1855 sklenjena pogodba. Vsled tega je cesar naložil

g. ministru uka, naj pripravi tiste postavne predloge za državni zbor, da se po državnih osnovnih postavah in z ozirom na historično dane razmere premenijo že veljavni predpisi ces. patenta 5. novembra 1855, ki so uravnali kat. cerkev v Avstriji.

Iz Ogerske se piše, da se bodo ogerski Honved oborožili in za vojsko pripravili, in da je grof Andraš na Dunaju rekel, da si upa, ako bode namreč potreba in sila, 200.000 mož Honvedov vkup spraviti.

Česki narodni voditelji se zdaj posvetujejo, kako se naj zdaj obnašajo.

Iz Lvova se piše, da ona Smolkova, t. j. federalistična stranka zmirom močnejša postaja.

Iz Ruske se piše, da se vlada sicer ne bode vtikala v francosko-prusko vojsko; ker se vendar slučaj ne dajo preračunati naprej, je potrebno, da se tudi ruska armada pripravi za vojsko. Vsled tega se bode 200.000 mož zbralo v poljskem kraljestvu in se bodo kot opazovalne čete postavili na pruski in avstrijski meji, car je prijatelj Prusom. Ko bi se Avstrija zvezala s Francozom, bi ji Rusija napovedala vojsko in bi nemudoma marširala v Galicijo.

Iz Rima se piše, da je francoski poročnik naznanil kardinalu Antoneliju, da vsi francoski vojaki morajo do 10. avgusta zapustiti papeževo deželo.

Iz Pruske se piše, da se je kralj 31. julija podal k armadi, in da je oglašil še prej amnestijo za vse politične pregrehe in zločinstva. Dalje, da je v Berolinu prej bil občni molitveni dan za srečen izid vojske, kterege se je vdeležila strašna množina ljudi. Poroča se tudi, da vsa mladina sili stopiti prostovoljno k vojski; vsak, ki le more puško nositi, boče iti proti Francozom.

Iz Francoske se poroča, da je cesar, cesarjevič in princ Napoleon odišel k armadi. Francozi ne spoštujejo luksenburgske nevtralnosti, temuč, da je že 20. julija prišlo 100 Francozov v neko vas. Po celi Francoski se podpisujejo in pobirajo dobrotoljni dani v korist vojnih žrtev. Rothschild je podpisal 500 tisoč frankov, in vsega skupaj je že dozdaj podpisano poldrugi milijon.

Iz Bavarske smo izvedeli, da je pruski prestolni princ prevzel povelje južno-nemške armade, da se je k bavarski armadi pridružilo tudi 60 tisoč Prusov in da cela ta armada ima 150.000 mož.

Italija je s Francosko sklenola zvezo na udar in obrambo. V Milanu je spet bil nemir in ravno tako v Neapolitanskem, kder se ljudsko mnenje zmirom bolj kaže proti Francozom.

Novičar.

(Vladika Strossmayer) je 25. julija pripotoval iz Rima. V Zagrebu je jugoslovanskega mecenata pričakovalo na kolodvoru više 6000 ljudi najboljih stanov z veliko navdušenostjo. Med tem, ko je vlak stal, je bilo neprestano „življenje“ klicanje in prepevanje narodnih pesem. Strossmayerjev voz je bil okinčan s slovansko zastavo in gospé so mu trosile cvetlice. Iz Karlovca, Križa, Koprivnice in Siska so prišle deputacije. Vladika je srčno odzdravil. Kanonik Rački, odvetnik Mrazovič in profesor Makanac so se vladiki do deželne meje naproti peljali in ga tudi spremljali do Siseka. Na vseh postajah od Zagreba do Siseka je bilo mnogo ljudstva, ki je zvonredno navdušeno sprejemalo svojega ljubljena Strossmayerja.

(Gosp. prof. Janko Pajk) je izdal v programu mari-borske gimnazije obširno razpravo pod naslovom: „Stari rokopis Kranjskega mesta.“ Razpravi so tudi dodane opombe Pisatelj je tudi skrbel za to, da se je nekoliko natisov posebej natisnol. Lepa hvala neutrudljivemu pisatelju.

(Prvi tabor v Istriji) bode letos 7. avgusta v Kubeđu, blizu Kopodistrije. Govorilo se bode o teh-le točkah: 1. Kako si morejo istrijanski Slovenci pridobiti svoje pravice? (Tukaj se bode govorilo o zedinjenju vseh Slovencev.) 2. Naj se res vpelje slovenski jezik v šolo in urade. 3. Naj se po manjšajo dače ali saj ne povekšajo. 4. Naj se napravi slovenska glavna šola v Kapodistriji.

(V Ipavi) bode že prej namenjen tabor ki je zastran velikega dežja odložen bil, 14. avgusta t. l. Pričakuje se zlo velika množina taboritov. Ljudstvo je tamo zlo navdušeno za narodno stvar, tudi se je tamo osnovala podružnica ljubljanskega Sokola. Sokolovci bodo pri taboru prvokrat popol-

noma adjustirani pričakovali goste in jih spremljali na tabo-rišče. Vožnja po železnici je od Maribora, Zagreba in Trsta na pol znižana. Karte se dobijo pri vseh večih železniških postajah.

(Prvi koroški tabor v Bistrici) je obiskalo okolo 8000 ljudi, res prav velika številka za koroške razmere. Juri Kravt, ki je prav za prav oče tega tabora, je odprl tabor; pred-sedoval je g. dr. Zarnik in tudi govoril o zedinjeni Sloveniji, dalje so govorili, Gregorič iz Maribora, Vigele, Kušaj, Kravt, Rezolucije so bile soglasno in z veliko navdušenostjo spre-jete. Nazoči ste bile dve glasbi. Po največjih hribih so zvečer goreli kresji. Po deset ur daléko so prišli taboriti s krasnimi zastavami in celo navdušeni za narodno stvar. Iz vsega tega se vidi, da še Koroška za Slovenijo ni zgubljena.

(G. J. Vratič) c. k. okrajni glavar v Slov. Gradcu je dobil naslov in značaj namestniškega svetnika.

Najnovejše vesti.

V sredo 3. avgusta popoldne so prišli telegrami, ki so prinesli to-le: Iz Metza je prišlo uradno francosko oznanilo: „Francozi so prestopili meje in so vzeli v precej ostri bitvi višave, ki gospodujejo nad Saarbrückom.

Prusi so se morali francoski arteleriji vmeknoti, in so po bitvi, ki je trajala celo uro, zapustiti Saarbrücken. Fran-cozi niso mnogo ljudi zgubili.

Cesar Napoleon je s svojim cesarskim princem bil zra-ven pri bitvi. Dalje se pravi, da Prusi ne bodo branili Triera in da namerjavajo trdnjavo Saarlouis razvaliti.

Prusi so se potegnoli nazaj v Nahethal.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varž- dinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 70	4 70	5 20	4 40
Rži	3 80	3 55	3 80	3 —
Ječmena	2 90	3 20	3 70	0 —
Ovsa	2 50	2 50	2 30	3 —
Turšice (koruze) vagan	3 75	3 65	3 50	3 80
Ajde	3 —	3 20	3 50	2 80
Prosa	3 —	2 40	3 50	2 50
Krompirja	1 60	1 20	1 50	1 20
Govedine funt	— 20	— 27	— 26	— 25
Teletnine	— 22	— 26	— 24	— 26
Svinjetine črsteve funt	— 28	— 26	— 24	— 26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9 —	10 50	8 50	10 50
" 18"	— —	6 —	5 60	— —
" 36" mehkih	4 —	— —	6 20	7 50
" 18"	— —	4 20	— —	— —
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 90
" mehkega	— 50	— 50	— 45	— 80
Senā cent	1 40	2 —	1 90	2 —
Slame cent v šopah	1 30	1 30	1 20	1 —
za steljo	1 —	0 90	0 80	0 70
Slanine (špeha) cent	40 —	42 —	38 —	38 —
Jajec pet za	— 10	— 10	— 10	— 10

Napoleondor velja 10 fl. 54 kr. a. v.

Ažijo srebra 129.50.

Narodno drž. posojilo 86.—.

Loterijske srečke.

V Gradcu 30. julija 1870: **76 14 6 88 13**

Prihodno srečkanje je 13. avgusta 1870.

Prostovoljna prodaja

lepega vinograjkega posestva v dobro po-znanih in imenitnih zavrčkih goricah.

Posestvo ima skupno 15 oral zemlje, in sicer 8 oral vinograda, ostalo pa njiv, senokoše, pašnika in doraščenege gozda. K temu spada: Gospodska hiša, v kateri se nahajajo dve sobi, kuhinja, shramba za jedi, obokana (velbana) vin-ska klet, v kateri ima prostora 20 štrtinjakov vina v polov-njakih in dalje ste pri hiši dve vinski preši; dalje je še hiša za vincarja, hlevi, vse v najboljšem stanju.

Posestvo se bode prodalo z letošnjo bratvo in sicer prostovoljno. Tančnejše prodajine pogodbe se izvejo pri g. **Frane Rodoschegg-u**, c. k. notarju v Ptuj.

V Ptuj dñe 24. julija 1870.